

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Torgarden, 7485 Trondheim
post@miljodir.no

Fauske, 28.03.2023

Dette brevet sendes på vegne av BirdLife Nordland, Naturvernforbundet i Nordland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Nordland og Salten Naturlag.

Klage på vedtak i utvalgssak 8/2023

Midtre Nordland nasjonalparkstyre

Vi viser til nasjonalparkstyrets vedtak i sak 8/2023 der siidaandelseier Per Thomas Kuhmunen gis tillatelse, med vilkår, til å sette opp gjeterhytte i reindrifta ved Nordre Bjøllåvatn i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Vi viser også e-post fra nasjonalparkforvalter hvor vi er gitt klagefrist til 28.03.2023.

Vi påklager vedtaket. Klagen sendes Midtre Nordland nasjonalparkstyre, mens Miljødirektoratet (klageinstansen) er oppført som mottaker.

Kommentarer til saksbehandlingen

Sekretariatet påpekte at det var «*mange forhold som peker i retning av et avslag, men styrets positive holdning til reindrift i området, og presedens fra liknende saker tilsier at det likevel kan og bør (ut fra likebehandling) vurderes å gi en tillatelse. Derfor innstiller sekretariatet på begge mulige utfall, med like vilkår som styret tidligere har satt i tilsvarende sak*».

Vi mener at det er uheldig å innstille på alternativer med vidt forskjellige utfall for verneformålet. Vi mener at alternativ 2 skulle vært lagt frem som det eneste alternativet fordi dette alternativet tar sikte på å bevare verneverdier og verneformålet, som er forvaltningsmyndighetens oppgave. Alternativ 1. er å innstille på et vedtak i strid med verneformålet.

Våre begrunnelser for klagen og anførsler til vedtaket:

- 1. Tiltaket er i strid med verneformålet om «å bevare et stort og sammenhengende naturområde med særegne og representative økosystemer og landskap, og som er uten tyngre naturinngrep».**

Jf. sekretariatets saksfremlegg og innstilling alternativ 2.

- 2. Økt menneskelig aktivitet i et område med lite aktivitet i dag.**

Jf. saksfremlegget: «*Begge lokalitetene er i et område hvor det er særs lite menneskelig aktivitet, og man åpner opp for en ny bruk av et fjellområde hvor dyreliv (også rein) kan finne ro uten forstyrrelser.*»

Sekretariatet mener at området er sårbart med tanke på ny aktivitet. Man må medregne at i slike tilfeller er det ikke bare snakk om ei hytte, men økt tilstedeværelse av mennesker og økt motorisert ferdsel både på snø og barmark. Dette vil påvirke bruken av området i stor grad. Det forventes stor slitasje, noe vi har sett rundt den nye gjeterhytta ved Hessihompvatnet.»

3. Tiltaket kan være i strid med verneformålet og bokstav c. å ta vare på et viktig økologisk funksjonsområde for fjellrev.

Det er dokumentert et fjellrevhi like ved plassering nr. 1, jf. saksfremlegget.

I vedtaket kommer det frem at: «*Hytta skal plasseres i området nord for Daumannvika (alternativ 2)*». Denne plassering er litt lengre unna fjellrevhiet. Det kommer ikke frem av vedtaket om dette er av hensyn til fjellreven. I et føre-var-perspektiv og hensynet til den sterkt truede fjellreven og verneformålet (bokstav c.), så skulle det gått frem av saksfremlegg og vedtak hvordan hensynet til fjellrevens økologiske funksjonsområde blir ivaretatt.

4. Tiltaket kan være i strid med: «Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging».

Først vil vi påpeke at det hadde vært en fordel om natur- og friluftslivsorganisasjonene ble hørt i denne saken, eller som et minimum hadde blitt orientert om vedtaket og fått det tilsendt.

I saksfremlegget vises det til at «*På vestsiden av Nordre Bjøllåvatnet er det stort menneskelig aktivitet med DNT-sti til og fra Bjøllåvasstua. Saltdal jeger- og fiskeforening har også et naust i nordøst-enden av vatnet, og her er det anrettet to liggeplasser. En gjeterhytte ved Bjøllåvatnets østside vil ikke i liten grad komme i konflikt med allmennhetens anledning til å oppleve naturen uforstyrret gjennom enkelt og naturvennlig friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging; i og med at friluftsliv og reindrift vil være på hver sin side av vannet (unntaket er den private hytta ved Særga)*».

5. Mangelfullt kunnskapsgrunnlag

Som det kommer frem av saksfremlegget så er området dårlig kartlagt. Etter vår formening innfris ikke kravene i forvaltningsloven og naturmangfoldloven, jfr. Forvaltningsloven § 17 (forvaltningsorganets utrednings- og informasjonsplikt).

Den faglige begrunnelsen for vilkårene i vedtaket er nærmest fraværende. Det er i hovedsak lagt vekt på likebehandling. Begrunnelse for, og nødvendigheten av standarden på gjeterhytta (46 m², med balkong på 12,6 m², uthus med utedo på 6 m²) kommer heller ikke frem.

6. Bruk av presedens i verneområdeforvaltningen

Ref. saksfremlegget: «*Det er med andre ord mange forhold som peker i retning av et avslag, men styrets positive holdning til reindrift i området, og presedens fra liknende saker tilsier at det likevel kan og bør (ut fra likebehandling) vurderes å gi en tillatelse. Derfor innstiller sekretariatet på begge mulige utfall, med like vilkår som styret tidligere har satt i tilsvarende sak*».

I denne saken legges det vekt på likebehandling og tidligere vedtak om å oppføre gjeterhytte ved *Hessihompvatnet*. Nasjonalparkstyret har i tidligere saker også gitt en positiv innstilling til gjeterhytter ved *Jalggisoajvve*. Presedensvirkningen vil føre til konsekvenser vi ikke kjenner tilstrekkelig til, eller omfanget av. Presedensvirkningen har det blitt advart om, og nasjonalparkstyret skal være godt kjent med erfaringene (billedokumentasjon) fra *Hessihompvatnet*. Dette tilsier at vedtaket skulle vært «*snudd på*» ved at det ikke ble gitt tillatelse. Det er ingen utredning eller vurdering av den samlede effekten, eller i hvilket omfang dette vil påvirke verneverdiene i nasjonalparken. En langsiktig, planstyrt forvaltning ville avklart dette bedre. Nå kan det i praksis åpnes for enkeltsaksbehandling av fremtidige dispensasjonssøknader om gjeterhytter fra øvrige siidaer (totalt 7 siidaandeler i Saltfjellet reinbeitedistrikt oppgis). Nasjonalparkstyrets likebehandlingsprinsipp vil kunne føre til flere tillatelser – uavhengig av om det er i strid med verneformålet. Dette er feil utøvelse av verneområdeforvaltning og i strid med naturmangfoldloven.

FNF Nordland understreker at vi er et samarbeidsforum for natur- og friluftslivsorganisasjoner og har ikke reindriftsfaglig kompetanse. Men vi mener at eventuell ny oppføring av gjeterhytte i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, inklusive vilkår om blant annet utforming og motorisert ferdsel, må være planstyrt. Det innebærer at fremtidig bruk av felleshytter, bruk av eksisterende hytter, åpne husvær etc. må utredes og avklares for å synliggjøre behovet (jf. «nødvendighetsprinsippet») og balansere dette opp mot verneformål- og forskrift. Dette må skje gjennom god dialog mellom øvrige siidaer og verneinteressene i nasjonalparken representert ved blant annet natur- og friluftslivsorganisasjonene. Dette må på plass før forvaltningen kan ta stilling til søknader om oppføringer av gjeterhytter/driftsbygninger (inkl. rammer for størrelse, standard og tilbygg).

Konklusjon

Midtre Nordland nasjonalparkstyrets vedtak i utvalgssak 8/2023 om å gi siidaandelseier Per Thomas Kuhmunen tillatelse til oppføring av gjeterhytte ved Nordre Bjøllåvatn i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, er i strid med verneformålet om «*å bevare et stort og sammenhengende naturområde med særegne og representative økosystemer og landskap, og som er uten tyngre naturinngrep*» jf. innstillingen nr. 2. Vedtaket vil også kunne være i strid med øvrige verneformål, jf. våre anførsler i (punkt 3 og 4). Vi mener også at kravene i forvaltningsloven § 17 (forvaltningsorganets utrednings- og informasjonsplikt) og naturmangfoldloven ikke blir innfridd.

Vi legger særlig vekt på presedensvirkningen med bakgrunn i de dokumenterte kjøreskadene ved *Hessihompvatnet*, som tilsier at verneformålet vil undergraves ytterligere. Likebehandlingsbruken til nasjonalparkstyret er i strid med naturmangfoldloven og hvordan verneområder skal forvaltes på.

Vi ber om at vedtaket omgjøres til et avslag. Vi ber samtidig nasjonalparkstyret følge dette gjennom dialog, grundige utredninger av «nødvendighetsprinsippet» for oppføringer av gjeterhytter og hvordan reindriftens driftsbehov kan løses uten at verneformålet og forskriften utfordres ytterligere.

FNF Nordland med tilsluttede organisasjoner (opplistet innledningsvis) påklager vedtaket.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Nordland

Jens Egil Pedersen

Styreleder

Gisle Sæterhaug

Koordinator

Kopi:

Miljødirektoratet

